

Урежда  
редакционен  
комитетъ

Абонаментъ 150 лев  
за странство 300 лев  
Приматъ се обя-  
вява —

# ПРОВУДА

Отговорен  
редакторъ  
Н. Атанасовъ  
Редакция и Адми-  
нистрация Печат.  
„ПРОГРЕСУЛЪ“  
— СИЛИСТРА —  
Издана в Админист.  
Тир. „Прогресъ“  
Силистра

„PROBUDA“ | Седмичен вестникъ за политика и обществени знания | Ziar Săptămânal

## ПИСМО ОТЪ СЕЛО

С. Доймуншларъ

На 8 януарий т. г. колониститъ македонци, презъ цѣлия денъ се стремѣха да и сдѣлката скарване съ българитъ отъ селото, но този нѣмъ стремежъ силно пролича следъ обѣдъ на хорото. Българската младежъ рано започна своето хоро и скоро около него се събраха и стари и деца да му се любуватъ, защото то единичко е нѣко младо — никога не остарява.

На близо се започна и хорото на колониститъ, което също се обградя отъ възрастнитъ. Младекитъ, колонисти заловени на хоро, често се спускаха върху хорото на българитъ и го прекъсваха, като продължаваха да играятъ точно на тѣхното мѣсто. Българитъ на нѣколко пати измѣстваха хорото си, но колониститъ ги поседваха и по сѣмъ начинъ имъ попречваха. Това внесе голѣмо раздражение средъ българитъ млади и стари и мнозина бѣха готови да се противопоставятъ на провокациитъ, които се настрѣваха отъ всички по видни колонисти — македонци, между които бѣха попа и кмета.

Благоразумието въ българитъ млади и, като потушаваха въ себе гѣня, не се поддадоха на измущението да отстапятъ правото си за мѣстото на хорото и се избѣгна свадата, която тѣй много се желѣеше отъ колониститъ. Тѣхъ българитъ си разотидоха по равно отъ други пати, като отнесоха въ душитъ си огорчението, което тѣй безъ причини имъ създадоха тѣхнитъ съези.

Колониститъ шумно продължаваха своето хоро; като не скриваха радостта си, че са разтурили хорото на българитъ. Още по шумно тѣ започнаха да си разотиватъ, като голѣма група млади и стари тръгнаха по шосето за махлата си. Срещи ги срещна, който патрулиралъ изъ селото съ двама жандарми и дава заповѣдъ да си разотидатъ

тѣхъ. Това обидѣло лѣнукитъ и по първѣтъ отъ тѣхъ изваждатъ револютери и ги насочаватъ срещу жандаритъ, като ги заплашватъ че ще стрѣлятъ върху нѣмъ. Това озадачило тѣхъ много войникитъ и тѣ, като приготвили пушкитъ си за отбрана, все пакъ не посмѣли да ги употребятъ, а се оттеглили въ съседната улица, като дали пакъ на колониститъ.

Все въ сѣщото време колониста Тета Георги въ друга улица пригласилъ младежъ — българинъ, Димитъръ Йор. Еленски и като се нахвърлялъ върху му, задалъ го здраво и започналъ да вика на помощъ зашто самъ не могѣлъ да смогне младежа. Благодарение само на голѣмия шумъ, който правѣла групата, тѣ него е чула. Група българини извадили по сѣщата улица и само следъ голѣми усилия успѣли да извадятъ българина отъ рацетъ на македонца, който настоявалъ, че билъ псуванъ отъ българина и искѣлъ да го презаде на другитъ си да го накажатъ. Колониста — македонецъ, живѣе съ убеждението, че има всички права надъ българина мѣстѣнъ жителъ, и за това не търси и не признава друга властъ, отъ която да поиска да наложи наказание за прѣтърпѣна обида или щета ако наистина, е търпѣлъ такива. Той самъ сѣди и налага наказания и това при много случаи се толерира.

На другия денъ шефа и плутонерь-мажора предприемѣ разследване по нападението срещу патрула и вратили да повикатъ Парисъ Кукунчъ, единъ отъ водителитъ на тѣпалата. Той присрещналъ жандаритъ съ пушка въ ража отъ една врата, а жена му, също съ пушка, отъ другата врата. Жандаритъ се връщатъ. Уаседомени за това капитана на жандаритъ, кѣмъ обѣдъ се явилъ въ село и лично

потърсилъ Кукунчъ въ дома му, обаче не го намирѣлъ. Той повикалъ отъ съседнитъ села жандарми и успѣлъ да арестува нѣколкома отъ размирницитъ, между които Матей Зука, кметъ на селото и Стеръ — делегатъ на новитъ колонисти, дошли тѣмъ есенъ отъ Сърбия. Докато става това въ селото други колонисти съ българска наруга ангари, които сами влезли, дошли въ града и до вечерята отнесли въ село заповѣдъ, по силата на която капитана се видѣлъ прину-

дѣтъ да освободи арестуванитъ.

На следния денъ 10 януарий, сѣмнитъ отъ село биле арестувани отъ сѣмнитъ изпѣвачъ и полицаитъ отъ караия въ града. Отъ тѣмъ, обаче, всички са биле бързо освободени, безъ никакво размирици. Дѣмъ жандаритъ са биле извикани или национални интереси са ерозирани освободението нѣмъ, не знае. За всѣки случай между отиванитъ въ града по дѣтъ страна бѣ и свещеника — колонистъ.

Селеникъ

## За защитата на незаконно арестуванитъ

Гражданинъ К. Бонилѣвъ и Борисъ Маволовъ са отправили до г-на министъра на правосъдието, до г-на главния прокуроръ въ Коптаница, до г-нъ управителя на шепинска окръгъ, до нестѣнитъ и до обществено мнение въ страната, нѣщо като молба, протестъ и програма за политическа дейностъ за момента.

Въ началото на това изложение — протестъ, се отбелязва фактъ, че административнитъ власти въ окръгъ, които иматъ предназначението да прилагатъ законитъ и ги изпълняватъ, даватъ всѣки денъ примѣри за незначително нѣмъ, а слабѣнитъ власти не взематъ никаква мѣрка за спарването на производствъ. За доказателство на това твърдението се изброяватъ имената на селата въ окръгъ, въ които, въ близкото минало, са извършени арестуванитъ селени и са малтретирани жестоко до като са изтрѣгнати отъ тѣхъ декларации каквито са били потребни.

По нѣматѣтъ се сочи, този начинъ на водене следствие въ селата въ последно време билъ препеченъ и въ града. Задържани биле въ казармата на жандаритъ мѣмъ чета, вѣмъта на които не сезине и безъ да е изпълнено изискването на закона за задържането нѣмъ.

На 8. т. м. биле арестувани младежъ Юрдѣвъ Петровъ и студентѣта Цѣмъ Желѣзовъ и извършени обиди безъ да е изиско разрешението на прокурора. Единъ денъ по нѣмъ биле арестувани и младежѣтъ Стоянъ Дулевъ, Стоянъ Калѣшкѣвъ и др. които и при другъ случай биле задържани отъ полицейскитъ органи и засмалтретирани, за което претенждали и медицински свидетелства. И сега тѣ биле подложени на морални и физически изтезания като нѣкои били бити съ всѣмъшкѣтъ полицаи, а други оковани въ вериги се държали въ пѣмѣнитъ изби на казармата. Напоминѣва се, че това не биле изоларани случаи, а система, която се прилага къмъ всички граждани, като се задържани въ полицѣята, и малтретирани се варварски, отнемали нѣмъ се свободата и сигурността на живота.

Следъ това се правятъ извадения, какво щѣла да предприематъ полицѣитъ за да се гарантира свободата и живота на граждани-тѣ. Щѣла да взематъ инициатива за образуване на комитетъ който щѣлъ да спиква събрания, ще правятъ протести до вѣмѣнитъ. За постигане на този цѣль щѣла да искатъ моралната поддрѣпа на всички добромислещи хора, които

## РЕПАРАЦИИТЪ

Въпросът на деня въ международната политика е репарационния въпрос. Това въ връзка с конференцията по същия въпрос на заинтересуваните държави, които се свиква на 25 януарий въ Лозана.

На конференцията предстои да разгледа базелският протокол на експортния комитет при Международната Банка за репарационните плащания, ватоварен да проучи финансовата мощ на Германия. Заключението на този рапорт се знае. Германия е финансово разстроена и се налага една нова отсрочка на плащанията.

Конференцията плаши

Франция.

Тя се страхува от начина, по-който може да се разиска репарационния въпрос и предварително иска да наложат решението, които трябва да се вземат: най-много двугодишен мораториум и наказно ново проучване на репарационния въпрос. Това е причината за отлагане на конференцията с една седмица от 18 до 25 януарий.

Не така гледат обаче, на въпроса другите държави. Германия, доволна миналата година от едногодишния мораториум на Хувър, не вижда спасението си въ пред-

можли да съчувстват на страданията на другите.

Всичко това свързва с молба до г-на прокурора, да се заинтересува за съдбата на арестуваните младежи, като ги вземе под свое покровителство и заповеда освободението им, а ако е било необходимо да се задържат да бъдат третирани човешки.

ложението на Франция. Канцлерът Брюнинг е поканен английският посланик въ Берлин и му е заявил, че Германия не може да се задоволи с полуразрешения по нейните междудържавни задължения, и че не може да участва въ конференцията, освен ако тамъ се разиска анулирането на тѣзи задължения.

Всички видяха въ тази декларация категорично изявление, че Германия отказва да плаща на напредъ репарации.

въ Англия

декларацията предизвика изявленията на видните ръководители на сътовната политика. Макдоналдъ, английският м-ръ ирелседател, без да определя неведението на правителството си, е заявил, че предъ видъ скономическите условия наложени въ рапорта на експертите, и вътрешното политическо положение на Германия, тази декларация трябва да се очаква въ Лозанската конференция. А английската преса, като признава, че при днешния скономически отпадатъ Германия не може да плаща, настоява за едно открито разискване на цѣлия скономически въпрос и едно незаинтересувано изследване на положението. „Отъ разрешението, което ще се даде въ Лозана, зависи не само бъдещето на Германия и на държавите кредиторки, но и на онези държави, които нѣматъ прѣки интереси въ репарациите и военните дългове“, пише в „Times“.

Италиан. преса

иска отменяването на репарациите и унищожение на военните дългове.

Вестникъ „Popolo d'Italia“ подъ заглавие „Време е да се приключи трагичното счетоводство на войната“ пише: „Лозанската конференция трябва да достигне до анулиране дебита и кредита на дълговете и репарациите, като заличи всички сметки и завърши това, което Г-нь Мусолини нарече въ речта си въ Неаполъ „трагичното сметководство на войната“.

България също, заявила м-ра на

външните работи, г-нь Мушановъ, не е въ състояние да плаща сегашните репарации и ще поиска въ Лозана мораториумъ.

Всичко това създава едно неопредѣлено положение, чийто край не може още да се предвиди. Франция упорито защитава своята позиция и пресата ѝ говори за възможните репресивни мѣрки противъ Германия, за да ѝ принудятъ да изпълни задълженията.

## Заседанията на Съвета на Обществото на Народите

На 21 Януарий въ Женева ще се открие 66-тата сесия на Съвета при Обществото на Народите.

Въ днешния редъ на престоиящата сесия има два главни въпроса. На първо мѣсто ще се обсъди положението на далечния изтокъ и отношенията между Китай и Япония. Съвета се събра, както се знае, презъ м. декемврий м. г. въ Парижъ и тамъ взе една резолюция, съ която се препоръчва на двесте враждующи страни да се въздържатъ отъ всякакви неприетелски действия и да поставятъ съобразно постановлението на пакта за Обществото на Народите. Съвета сега ще разгледа до колко Япония и Китай са се съобразили съ резолюцията му.

На второ мѣсто Съвета ще има да се занимае съ другъ не по малко важенъ въпросъ: да тури въ хармония пакта на Обществото на Народите и Келоговия пактъ противъ войната. Тѣзи два международни акта иматъ нѣкои съществени различия по между си и по силата на една резолюция отъ 15 септемврий м. г. Обществото на

Народите реши да изгладни противоречията между тѣхъ. Сега специална комисия ще посочи начина по който ще се извърши това.

Това са голѣмите въпроси, които ще добиятъ решения, а освенъ тѣхъ има още маса други въпроси, които стоятъ въ днешния редъ. Между другите с и въпроса за държавите подъ мандатъ. Една отъ тѣзи държави, Иракъ, подъ протектората на Англия, е поискала да стане членъ на Обществото на Народите. По-късно членове на О. Н. не могатъ да бъдатъ държави, които са подъ протекторатъ за това съвети ще трябва предварително да се занимае съ въпроса за освобождението на Иракъ отъ настойничество, а въ последствие и съ признанието му за чл. на О. Н. Освобождението му отъ настойничеството зависи само отъ добрата воля на Англия и каквото и да бъде решението на съвета, ако не е въ хармония съ интересите на последните, едва ли то ще бъде изпълнено.

Петко Тодоровъ

### Слънчова женидба

(продължение отъ стр. 44)

Старъ приказка, разказва: когато средъ тма и мъртва Бома промечатъ оваралъ мощенъ бланъ, творещъ гласъ отъ все сама гърди, слезашъ отъ риде-аскалъ да отиде въ воевояната. Замислятъ той, а суета му мисли оваралъ гласъ мрътъ, съ топла си дъхъ съгрѣва семната мъртва, — а река и потоци продължаватъ твърдата, поглати въ овековенъ блъ. Надъ утѣхъ, слезашъ изсушени въ поравния амъ ремонъ, надигнали се рудни брегове; разгърнали се на дъхъ и на ширъ поля; като морски вълни вогоре измъ пригори се подбѣха бавра; а подобно намазана дъга, възмогналъ се

Балканъ, величественъ и гордъ, чакъ до подбѣха васава... Дълго още старъ майсторъ не можалъ да отиде погледъ отъ творенията си, но уморенъ саралъ предъ Слънча: — Тя ридѣ издъ света — съ лъчите си простора разширя. Овари дъбани. И вначало да възмѣхъ съ тебъ и да се изпъхна въ моятъ воля...

Напълнителя на Бома вода, се извори днесъ пакъ Слънчо на побето. Вазрите бѣха разчистили снега, по равнините размѣли дънния дъхъ, и ето отъ ередъ потрѣгана срача и ваобитата браздъ, здравна основа на губеръ, който Слънчо ще гъче. Топа мѣла още издекомъ, вадимъ надъ росватъ браздъ. — а той отиде да рѣе правеците съ нѣжнѣта и миньуръ, и да срещалъ съ вадимъ хъмнатите върлове. Не довършилъ още ресните на своята

тъканъ, разгърналъ основа въ полето дъхъ и вадимъ ново-васава, докато се свѣтъ устѣ той обгнѣа тученъ губеръ отъ Балкана а чакъ по бѣла Дунавъ отскача да порѣба врицата му.

И пролетта се зададе да мѣне по губеръ. Пазна съ себе радоста и плота, съ вонѣтъ томенужна на гласъ, мѣлата губаница бѣра отъ югъ. За вся вѣсенъ гласъ гласъ нѣтъ подонѣ, дървеса наметнали въ посрѣща бесерите се пакъ, въ рѣтѣ, по могаи женѣа кутурѣа, и подручѣта измѣнѣа да видѣтъ кога ще се покѣже. Празна и разчурѣа се пакъ, — предъ, които рече презали Балкана, сирѣтъ и васава.

Да гледатъ пролетта измѣнѣа а дѣцата въ лѣтъ пакъ. — Сетѣтъ, останала бѣа ограда на ври

сѣла хѣла, сетѣтъ колаба, които като вѣрувата пакъ гледа прѣтѣла цѣла и мѣ, се подновѣа дѣсѣ а оженѣа А нѣтъ сѣла въдъ бѣа вѣа, като старъ обѣа, Балкана разчурѣа рамѣа, по ширѣа му скѣта се пакъ нѣтъ гласъ вѣа, слезашъ мѣдѣа подбѣа му душъ възмѣа и средъ общата радостъ нѣа-радостъ е той.

Не измѣнѣа отъ вадимѣа си се мѣла да се порѣдѣа въ пролетта едѣа старъ вѣа и гласъ. Цѣлъ животъ съ подорѣа рѣа на вѣа нѣа въ полѣ дѣа и съ вѣа чѣа, гадѣа те из бѣа вѣа светѣа съдѣа и сегѣа тогѣа погледѣа пакъ — презъ тѣсѣа провѣа на вѣа сѣа. — Орсѣа! Когато пърѣа пътъ Слънчо се усмѣа ередъ дѣ



